

การศึกษาแนวทางการพัฒนาประชากรของประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาประชากรทางด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของประชาคมอาเซียน

ธีรจุฬิ บุญยโสภณ¹ สมนึก วิสุทธิแพทย์^{2*} ศจีมาจ ณ วิเชียร³ ปิยะชาติ โชคพิพัฒน์⁴

ธารี วาริสงัด⁵ พชรินทร์ เหลสกุล⁶ และ จิตติมา สุวรรณ์⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาประชากรทางการศึกษาของประชาคมอาเซียนในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมทั้งชาวไทยและต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย 4 ภูมิภาค และจากการสัมภาษณ์ทำยุทธศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะที่ควร

ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง คือการพัฒนาทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษ การส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาเซียนศึกษา การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานครูอาจารย์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค การยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง และการพัฒนาประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในสาขาที่มีศักยภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาประชากร การจัดการศึกษา การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

- ¹ ศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - ² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - ³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสังคม วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - ⁴ นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - ⁵ นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ ฝ่ายวิจัยและพัฒนา สำนักพัฒนาเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - ⁶ นักวิชาการศึกษา ฝ่ายวิจัยและพัฒนา สำนักพัฒนาเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - ⁷ นักวิชาการศึกษา สำนักวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- * ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 0-2555-2601 อีเมล: noekwisu@kmutnb.ac.th

Thailand's Population Development Framework Sustaining a Regional Hub for Human Resource Enhancement Across Social, Scientific, Technological and IT Realms in Relation to ASEAN Economic Community

Teravuti Boonyasopon¹ Somnoek Wisuttiapatt^{2*} Sageemas Na Wichian³ Piyachat Chokpipat⁴
Tharee Wareesangad⁵ Phatcharin Haesakul⁶ and Jittima Suvarat⁷

Abstract

The study aims to provide the strategic policy advice for Thailand's preparation towards becoming a regional hub for the development of academic human resources pertaining to the ASEAN Economic Community (AEC). The emphasis is placed on the areas involving the nation's competitiveness potential. A diverse array of techniques was used to collect data ranging from local and international document analysis, research study, in-depth interviews with Thai and foreign educational and industrial experts, 4-region round table discussions as well as strategic planning seminars. The

study found that, the urgent and persistent challenges on education reform involve improving English skills, raising awareness of the AEC studies, enhancing academic quality in terms of teachers with superior standards, promoting quality improvement of human resources nationwide, ensuring the continuous progress of the National Education Development Plan in the right direction, and turning Thailand into a regional education hub in accordance with national capabilities.

Keyword: Population Development, Education, Preparation for ASEAN Community

¹ Professor, Department of Teacher Training in Mechanical Engineering, Faculty of Technical Education, King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok.

² Associate Professor, Department of Industrial Engineering Technology, College of Industrial Technology, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

³ Assistant Professor, Department of Social and Applied Science, College of Industrial Technology, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

⁴ Educator, Senior Professional Level, Center of Education Quality Assurance, Office of the President's, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

⁵ Educator, Senior Professional Level, Department of Research and Development, Institute for Technical Education Development, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

⁶ Educator, Department of Research and Development, Institute for Technical Education Development, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

⁷ Educator, Science and Technology Research Institute, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

* Corresponding Author, Tel. 0-2555-2601, E-mail: noekwisu@kmutnb.ac.th

1. บทนำ

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้มีการลงนามข้อตกลงร่วมกันให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3) ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งถ้าจะกล่าวถึงผลที่เกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน โดยพิจารณาจากประชากรไม่ว่าจะมาจากจังหวัดหรือภาคใดภาคหนึ่งของประเทศ ต้องถือว่าเป็นพลเมืองของประเทศไทย ย่อมมีสิทธิ์และเสรีภาพความเป็นพลเมืองไทย มีสิทธิ์ที่จะได้รับการศึกษา การประกอบอาชีพ และดำเนินวิถีชีวิตในฐานะคนไทยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ในปี พ.ศ. 2558 เมื่อมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนแล้ว พลเมืองไทยทุกคนถือว่าเป็นพลเมืองอาเซียน เช่นเดียวกับประชากรของประเทศสมาชิก ซึ่งต้องมีบทบาทและดำเนินวิถีชีวิตร่วมกันตามบทบัญญัติของประชาคมอาเซียน นั้นหมายความว่า การจัดตั้งประชาคมอาเซียนจะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากรประเทศไทยที่จะต้องสร้างความเข้าใจ ปรับตัวและเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของความเป็นพลเมืองอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีการจัดการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ มีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาคุณภาพประชากรอย่างต่อเนื่อง ก็จะได้เปรียบในการปรับตัวสู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน

ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางการเมืองทำให้ต้องสูญเสียโอกาสการพัฒนาหลายเรื่องรวมถึงการพัฒนาการศึกษาของประเทศ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 [1] สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 7,985 แห่ง ผ่านการรับรองร้อยละ 71.26 ไม่ผ่านการรับรองถึงร้อยละ 28.74 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีและดีมากมีเพียงร้อยละ 18.39 ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 54.81 และที่ต้องปรับปรุงและปรับปรุงเร่งด่วนร้อยละ 26.80 ในสถานศึกษา

ระดับอาชีวศึกษาจำนวน 179 แห่ง ที่ได้รับรองมาตรฐานเพียงร้อยละ 59.22 และรับรองแบบมีเงื่อนไขและไม่ผ่านการรับรองถึงร้อยละ 40.78 และจากผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเอเชีย QS Asian University Rankings จำนวน 100 อันดับ [2] โดยเปรียบเทียบกับประเทศอาเซียนในปี พ.ศ. 2555 มีมหาวิทยาลัยของประเทศสิงคโปร์ติดอันดับ จำนวน 2 แห่ง อยู่อันดับที่ 2 และ 17 ประเทศมาเลเซียติดอันดับ จำนวน 5 แห่ง อยู่อันดับที่ 35, 58, 63, 74 และ 76 ประเทศไทยติดอันดับ จำนวน 3 แห่ง อยู่อันดับที่ 38, 43 และ 91 ประเทศอินโดนีเซียติดอันดับ จำนวน 1 แห่ง อยู่อันดับที่ 59 และประเทศฟิลิปปินส์ติดอันดับ จำนวน 2 แห่ง อยู่อันดับที่ 68 และ 86 ซึ่งในประเทศอาเซียนถือว่าประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียยังติดอยู่ในอันดับต้นๆ เมื่อเทียบกับประเทศไทย โดยมีประเทศอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อยู่ในอันดับที่ไม่ต่างจากประเทศไทยมากนัก และผลการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เกี่ยวกับผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทย [3] ประจำปี พ.ศ. 2552 มีคะแนนผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติทุกวิชา และมีแนวโน้มผลการประเมินลดต่ำลงทุกวิชาเมื่อเทียบกับการประเมินครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2543 จากข้อมูลดังกล่าวมาสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นโจทย์ที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ที่ทุกฝ่ายทั้งรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันขับเคลื่อนและปฏิรูปการศึกษาของประเทศอย่างจริงจัง โดยถือเป็นวาระแห่งชาติเพื่อพัฒนาประชากรของประเทศให้เป็นพลเมืองประชาคมอาเซียนที่มีคุณภาพ ตามเป้าประสงค์ของการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนที่มุ่งหวังให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนและประเทศอย่างแท้จริง ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว [4] พระราชทานว่าวัตถุประสงค์

ที่แท้จริงของการศึกษา คือการสร้างสรรคความรู้ ความคิด พร้อมทั้งคุณสมบัติและจิตใจที่สมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพื่อช่วยให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและราบรื่น ทั้งสามารถบำเพ็ญประโยชน์สุขเพื่อตนเพื่อส่วนรวมได้ตามควรแก่อัตภาพ ผู้ทำหน้าที่ด้านการศึกษาทุกฝ่ายทุกระดับ ควรจะมุ่งทำงานเพื่อวัตถุประสงค์นี้ยิ่งกว่าสิ่งอื่น ให้การจัดการศึกษาไม่เป็ปัญหาของการศึกษาที่ผ่านมาตามที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวถึงการศึกษาไทยเป็นการศึกษาเหมือนกับหมาหางด้วน ยิ่งเรียนยิ่งมีคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น แต่กลับยิ่งเห็นแก่ตัว ยากที่จะบรรลุถึงความเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน

ในการวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาประชากรระบบการจัดการศึกษา และหลักสูตรการเรียนรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยและประเทศแบบอย่างในการพัฒนา

2. ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาประชากรของประเทศไทยที่นำไปสู่การเป็นประเทศผู้นำทางการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศของประชาคมอาเซียน

3. จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาประชากรทางการศึกษาของประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

โดยมีขอบเขตการวิจัย คือ

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล รูปแบบ ระบบการศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาประชากรทางด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย และประเทศที่ใช้เป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ และ

ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

2. ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และผลการสัมมนาของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และอาเซียน

3. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการพัฒนาการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยและประเทศแบบอย่างในการพัฒนา โดยเน้นสาขาวิชาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชากรของประเทศแบบอย่างในการพัฒนา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชากรของประเทศไทยที่จะนำไปสู่การเป็นประเทศผู้นำทางการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศของประชาคมอาเซียน

5. จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานในการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาประชากรทางการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศของประชาคมอาเซียนในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาคณะผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศไทยและประเทศที่ใช้เป็นกรณีศึกษา ดังนี้

2.1.1 ศึกษาข้อมูลในประเทศ เกี่ยวกับสภาพประชากร โครงสร้างและระบบการจัดการศึกษา ศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง มาตรการการพัฒนา

ประชากร การพัฒนาการศึกษาของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่ผ่านมาและปัจจุบัน นโยบายด้านกำลังคนและการศึกษาของรัฐบาล แนวทางการพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการพัฒนาประชากรของประเทศ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชากรของประเทศไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งผลการศึกษาและผลการสัมมนาของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.1.2 ศึกษาข้อมูลต่างประเทศ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของประเทศที่ใช้เป็นกรณีศึกษา เกี่ยวกับสภาพประชากร สภาพเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ โครงสร้างระบบการจัดการศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง มาตรการการพัฒนาประชากร การพัฒนาการศึกษา ระบบมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาและการพัฒนาประชากรของแต่ละประเทศ

2.2 การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ

การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขั้นต้น จากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน (Stakeholder) ทั้งในฐานะผู้ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา และผู้จ้างงานในแต่ละระดับการศึกษา และสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันโดยเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจากการสนทนาระดมความคิดเห็น โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยเฉพาะทางด้านการศึกษา ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวนทั้งสิ้น 32 คน โดยดำเนินการสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2554 ถึง วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

2.2.2 ศึกษาข้อมูลจากการสัมมนาระดมความคิดเห็น โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และสถานประกอบการ ในภาคอุตสาหกรรม จำนวน 4 ครั้ง ใน 4 ภูมิภาคของประเทศ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาประชากร การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และการเป็นศูนย์กลางการพัฒนาประชากรทางการศึกษาของประชาคมอาเซียนในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

การจัดสัมมนา เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศแล้วนำมาวิเคราะห์ปัจจัยและแนวทางการพัฒนา ประเมินทางเลือก และจัดกลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการประยุกต์กรอบแนวคิดและหลักการของ Blue Ocean Strategy [5] ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความต้องการหรืออุปสงค์ขึ้นมาใหม่ เน้นการสร้างหรือแสวงหาตลาดใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือคุณค่าทั้งต่อองค์กรเองและลูกค้า โดยที่แนวคิดการจัดสัมมนามุ่งเน้นเป้าหมายหลักที่การพัฒนาผู้เรียนเน้นความสำคัญของแนวทางการพัฒนา / การแสวงหาทางเลือกใหม่ที่มีความเป็นไปได้ ซึ่งแนวคิดของ Blue Ocean Strategy พยายามจะหักล้างแนวคิดทางด้านกลยุทธ์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ให้แสวงหาทะเลแห่งใหม่ โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์อยู่ 4 ประการ คือ การยกเลิกหรือขจัด (Eliminated) การลด (Reduced) การเพิ่มหรือยกระดับ (Raised) และการสร้าง (Created) ปัจจัยหรือองค์ประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการศึกษา

2.2.3 การสัมมนาเพื่อนำเสนอรายงานวิจัยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง และใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงผลการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วยผู้แทนจากสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 112 คน

3. ผลการศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีและปฏิกิริยา
เป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย 4 กลุ่มภาค

3.1 ผลการศึกษาข้อมูลต่างประเทศที่ใช้เป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญและส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะของประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

3.1.1 ระบบการจัดการศึกษามีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เอื้อประโยชน์และส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเอง ช่วยสร้างทางเลือกและให้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพไปสู่การใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

3.1.2 บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 มีกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพ การวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน และสามารถสะท้อนผลคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้อย่างแท้จริง

3.1.4 การปฏิรูปการศึกษาและขับเคลื่อนนโยบายการศึกษามีความต่อเนื่องสามารถพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาได้ตามที่คาดหวัง และใช้กลไกการศึกษาเป็นเครื่องมือส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ ให้ตระหนักและภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองของประเทศ รวมถึงเป็นเครื่องมือการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ

3.1.5 เตรียมบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการสอบวัดระดับอย่างเข้มงวดเพื่อเข้าบรรจุเป็นผู้สอนทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย หรือแม้กระทั่งผู้ฝึกสอนในระดับต่างๆ ก็มีการประเมินผลวัดระดับคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง

3.1.6 เตรียมความพร้อมของเยาวชนตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยรณรงค์ให้เด็กเล็กได้เข้าเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมทางพัฒนาการและภาษา

3.1.7 ให้ความสำคัญเรื่องการแนะแนวการศึกษา โดยมีหน่วยแนะแนวในโรงเรียนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคตของเยาวชน และมีการจัดตั้งศูนย์แนะแนวการศึกษาประจำจังหวัดหรือรัฐ เพื่อให้เยาวชนสามารถค้นพบตนเองและเลือกศึกษาต่อในสิ่งที่เหมาะสมต่อความสามารถของตน และ/หรือปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.8 ระบบการศึกษามีความยืดหยุ่น เมื่อนักเรียนค้นพบตัวเองหรือต้องการเพิ่มวุฒิทางการศึกษา สามารถเปลี่ยนแนวทางการศึกษาจากสายสามัญสู่สายอาชีพหรือจากสายอาชีพสู่สายสามัญได้โดยง่าย และยังสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นของแต่ละหลักสูตรได้เมื่อต้องการ โดยต้องผ่านการสอบตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

3.1.9 พัฒนาการศึกษายาอาชีพให้รองรับความต้องการของตลาดแรงงาน มีระบบความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาสายอาชีพและผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษายาชีพรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3.1.10 พัฒนาการศึกษาให้เข้าสู่งานวิจัยและนวัตกรรม โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และงานวิจัยแห่งชาติที่มีความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมงานวิจัยให้สามารถนำไปใช้ได้จริงและตรงตามความต้องการในการพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม นวัตกรรม สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยและการให้ความร่วมมือจากภาคเอกชนใน

การสนับสนุนโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจการของตน ทำให้นักศึกษามีแนวทางการวิจัยที่ชัดเจนพร้อมทั้งมีทุนการศึกษาและแหล่งสร้างงานในอนาคตไว้รองรับ

3.1.11 สร้างบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนด้านการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานและเรียนรู้เทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการผลิตที่ทันสมัย

3.1.12 มีความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศ โดยรัฐบาลให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างจริงจังตามทิศทางและเป้าหมายการศึกษาของประเทศ

3.2 สรุปผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

3.2.1 พัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่สองของประเทศใน ASEAN

3.2.2 ยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (Accredited)

3.2.3 พัฒนาหลักสูตรให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ

3.2.4 พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทั้งสายผู้สอนและสายสนับสนุน ทุกระดับการศึกษา

3.2.5 พัฒนารูปแบบ/ระบบการจัดการเรียนการสอน

3.2.6 สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ และระบบการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นการปฏิบัติงานจริง

3.2.7 วิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างตำราและพัฒนาผู้เรียน

3.2.8 พัฒนาและใช้ประโยชน์สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

3.2.9 พัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาเซียนศึกษาทุกระดับการศึกษา

3.2.10 พัฒนาเนื้อหาและส่งเสริมความรู้พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกระดับการศึกษา

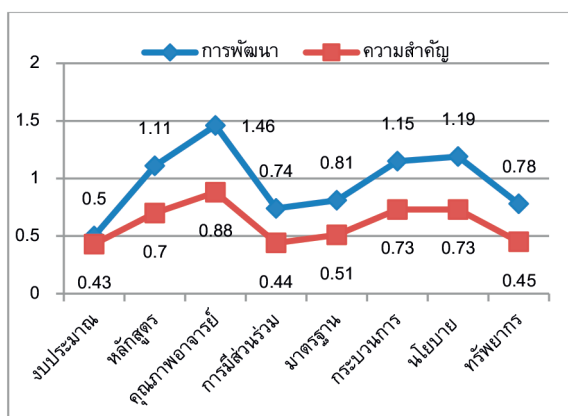
3.2.11 พัฒนาสาขาการศึกษาและกำลังคนที่มีสอดคล้องกับอุตสาหกรรมการผลิตและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา

และความเข้มแข็งภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการโรงแรม และอุตสาหกรรมที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยี และซอฟต์แวร์ เป็นต้น

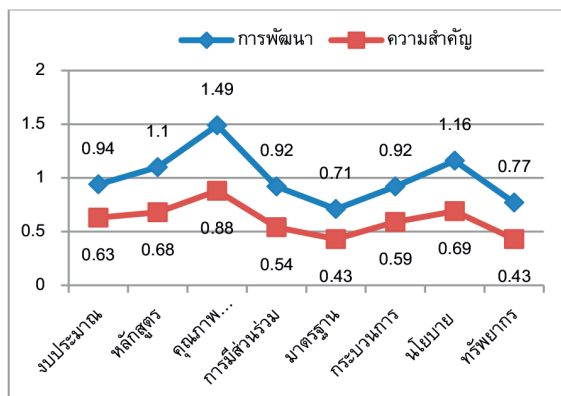
3.2.12 ความชัดเจนและต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา
เป็นการสรุปผลการประเมินปัจจัยการพัฒนาที่มีผลหรืออิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัย และแนวทางการพัฒนาของแต่ละปัจจัย โดยจำแนกตามระดับการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษา

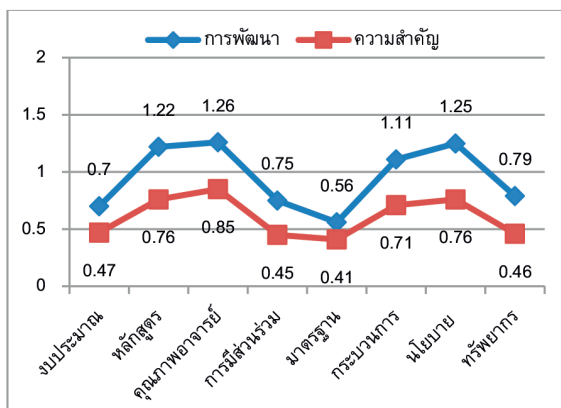
จากรูปที่ 1, 2 และ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญและแนวทางการพัฒนาปัจจัยของระดับการศึกษา ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูง 2 อันดับแรก คือปัจจัยด้านคุณภาพครู อาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านทิศทาง นโยบายและการบริหารการศึกษา ส่วนอันดับ 3 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือปัจจัยด้าน

รูปที่ 1 การเปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญและแนวทางการพัฒนาปัจจัยของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปที่ 2 การเปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญและแนวทางการพัฒนาปัจจัยของระดับอาชีวศึกษา

รูปที่ 3 การเปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญและแนวทางการพัฒนาปัจจัยของระดับอุดมศึกษา

หมายเหตุ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน
มาตรฐาน หมายถึง มาตรฐานและการประเมินคุณภาพ
กระบวนการ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอน
นโยบาย หมายถึง นโยบาย และการบริหารการศึกษา

กระบวนการจัดการเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา คือปัจจัยด้านหลักสูตร และเมื่อพิจารณาจากปัจจัยแนวทางการพัฒนาที่มีค่าน้ำหนักมากกว่า 1.00 ที่ทั้ง 3 ระดับการศึกษามีค่าสอดคล้องกัน คือ ปัจจัยด้านคุณภาพครู อาจารย์ผู้สอน ปัจจัยด้านทิศทาง นโยบายและบริหารการศึกษา และปัจจัยด้านหลักสูตร ส่วนอันดับที่ 4 ทั้งการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

มีค่าสอดคล้องกัน คือปัจจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

จากการประเมินปัจจัยการพัฒนาสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของประเทศที่ได้จากการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของปัจจัย ค่าน้ำหนักแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มากกว่า 1.00 และหัวข้อย่อยรายการแนวทางการพัฒนาของแต่ละปัจจัยที่มีค่า T Score มากกว่า 50 จัดกลุ่มตามเนื้อหาการพัฒนาได้เป็น 6 กลุ่ม คือ

1. การพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน
2. การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความเป็นพลเมืองอาเซียน
3. การพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ผู้สอน และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอน และยกระดับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน
5. การจัดทำแผนแม่บทการจัดการศึกษาของประเทศและความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจริง
6. การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษานานาชาติและเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน

สรุปผลข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นการประมวลผลและสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมมนาจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา การวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีภูมิและปฐภูมิ และการสัมมนานำเสนอร่างรายงานวิจัยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

จากรูปที่ 4 ข้อเสนอแนะนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศเพื่อสู่ประชาคมอาเซียนให้ความสำคัญกับนโยบายการจัดการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. เตรียมความพร้อมในทุกระดับการศึกษา ทั้งการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาระดับ

รูปที่ 4 ความสัมพันธ์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการ ศึกษาเพื่อสู่ประชาคมอาเซียน

อาชีวศึกษา และการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดย
เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาหรือเป็นการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญ ยกกระดับมาตรฐาน
วิชาชีพและคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับ
ภูมิภาคอาเซียนหรือสู่มาตรฐานสากล และส่งเสริม
การพัฒนาสู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน

2. จัดการศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาใน
ระดับภูมิภาคอาเซียนในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ
ในการแข่งขัน และจัดการศึกษานานาชาติ

3. เนื้อหาหลักสูตร / สารการเรียนรู้ และสาขา
การจัดการศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับ
ภูมิภาคอาเซียน ให้ความสำคัญทั้งทางด้านสังคมศาสตร์
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 ด้านสังคมศาสตร์ เนื้อหาหลักสูตร / สาร
การเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาหรือบูรณาการในหลักสูตร
การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา ประกอบด้วย ทักษะ
ด้านภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

ความรู้ด้านอาเซียนศึกษา ความมีคุณธรรมและจริยธรรม
การเคารพในหลักการประชาธิปไตย สาขาการจัดการ
ศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับภูมิภาค
อาเซียนที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน มุ่งเน้น
สาขาทางด้านการท่องเที่ยวและโรงแรมซึ่งเป็นกลุ่ม
อุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง มีรายได้เข้า
ประเทศอยู่ในลำดับต้นๆ และมีการกระจายรายได้สูง

3.2 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื้อหาหลักสูตร/
สารการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาหรือบูรณาการใน
หลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา ประกอบ
ด้วย ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงาน
และสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย สุขศึกษา สาขาการจัดการ
ศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับภูมิภาค
อาเซียนที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน มุ่งเน้น
สาขาทางด้านอุตสาหกรรมอาหารซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่
ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
เชื่อมโยงกับการเกษตรกรรมของประเทศไทย

3.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื้อหาหลักสูตร /
สารการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาหรือบูรณาการใน
หลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา ประกอบ
ด้วย ทักษะ ความรู้ความสามารถใช้คอมพิวเตอร์
อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า
เรียนรู้และการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน
สาขาการจัดการศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาใน
ระดับภูมิภาคอาเซียนมุ่งเน้นสาขาทางด้านวิศวกรรม
ซอฟต์แวร์ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญ
และเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับหลายกลุ่มอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทักษะความสามารถ
ด้านภาษาอังกฤษสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

เป้าหมาย

1. ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้
2. ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และ
ระดับอุดมศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการประกอบอาชีพในประชาคมอาเซียนได้

3. ประชากรไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ตามความสนใจและสามารถสื่อสารได้

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 1.1 สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยจัดให้มีภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตประจำวัน

กลยุทธ์ที่ 1.2 จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภาษาทั่วประเทศ

กลยุทธ์ที่ 1.3 มาตรการลดหย่อนภาษีให้กับบุคคลที่ลงทะเบียนเรียนภาษาอังกฤษ

กลยุทธ์ที่ 1.4 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในแต่ละระดับการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องอาเซียนศึกษา

เป้าหมาย

1. ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา

2. ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในอาเซียนศึกษา ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในภูมิภาคอาเซียน

3. ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ เรียนรู้ความแตกต่าง สามารถเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงสามารถปรับตัวให้มีความยืดหยุ่นตามสภาวะปกติของภูมิภาค

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 2.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในความเป็นพลเมืองอาเซียนในระบบการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2.2 การส่งเสริมบทบาทการให้บริการวิชาการและการวิจัยของสถาบันเฉพาะทางของไทย ที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอาเซียน

กลยุทธ์ที่ 2.3 ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรทางสังคมทั้งของไทยและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมระหว่างผู้เรียนในภูมิภาคอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานครู อาจารย์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียน

เป้าหมาย

1. ครู อาจารย์ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาอาชีวศึกษา และระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีความร่วมมือทางวิชาการโดยเฉพาะการบริการวิชาการ และการวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน หรือภูมิภาคอื่นๆ

2. ครู อาจารย์ มีผลงานวิชาการเผยแพร่ในระดับภูมิภาคอาเซียนหรือภูมิภาคอื่นๆ

3. มีการจัดเวทีวิชาการในระดับภูมิภาคอาเซียนในประเทศไทยทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยครู อาจารย์ไทย มีการนำเสนอผลงานวิชาการ

4. มีวารสารวิชาการของประเทศไทยที่ได้รับการยอมรับในระดับอาเซียน ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาและจัดทำมาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ทุกระดับการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3.2 จัดตั้งกองทุนพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3.3 พัฒนาและจัดทำมาตรฐานและการประเมินเข้าสู่ตำแหน่งวิชาการ

กลยุทธ์ที่ 3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3.5 สร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างครู อาจารย์ที่มีชื่อเสียงของไทยและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3.6 สนับสนุนผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณวุฒิวิชาชีพเฉพาะทางเข้าสู่วิชาชีพครู

กลยุทธ์ที่ 3.7 ส่งเสริมวารสารวิชาการของไทยทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา เป็นแหล่งอ้างอิงในระดับภูมิภาคอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับคุณภาพกำลังคนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

เป้าหมาย

1. สถาบันการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

2. ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาของไทยมีความสามารถในการประกอบวิชาชีพ และการทำงานข้ามวัฒนธรรม

3. ผู้เรียน และครูอาจารย์มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

4. มีการวิจัยและพัฒนา และสร้างนวัตกรรมด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 4.1 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 4.2 เพิ่มศักยภาพของกำลังคนที่จะเข้าสู่งานอาชีพ

กลยุทธ์ที่ 4.3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารและการเรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 4.4 ส่งเสริมการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และการศึกษาตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาดังกล่าวอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง

เป้าหมาย

1. มีการจัดทำแผนแม่บทการศึกษาชาติทุก 5 ปี โดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมทั้งการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. มีการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศทั้งในระดับรัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศอย่างต่อเนื่อง

3. มีกลไก กำกับ ติดตามและประเมินการดำเนินนโยบายการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่

กระบวนการแก้ไขปัญหาการศึกษาของประเทศอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 5.1 จัดทำแผนแม่บทการศึกษาแห่งชาติทุก 5 ปี

กลยุทธ์ที่ 5.2 จัดตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตามและประเมินการดำเนินนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาในสาขาที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน

เป้าหมาย

1. สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษานานาชาติและเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ

2. สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีการจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียน

3. สถานศึกษาระดับอุดมศึกษามีการจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติตามอัตลักษณ์ของสถาบันและเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคอาเซียน

4. สถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเป็นศูนย์กลางการศึกษาในสาขาอาชีพที่ประเทศมีความพร้อมและมีศักยภาพในการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 6.1 สนับสนุนการจัดการศึกษานานาชาติในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 6.2 สนับสนุนการจัดการศึกษานานาชาติในระดับอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6.3 สร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษานานาชาติในระดับอุดมศึกษาตามอัตลักษณ์ของสถาบัน

กลยุทธ์ที่ 6.4 ยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาในสาขาวิชาที่ไทยมีความเข้มแข็งเพื่อเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคอาเซียนทั้งในระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

4. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้อเสนอการพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษสู่การเป็นประชากรอาเซียนพบว่า สอดคล้องกับแผนการพัฒนาและข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 การพัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการโดยส่งเสริมการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องควบคู่กับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศหลัก [6] แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพ การพัฒนาหลักสูตรเน้นฐานสมรรถนะ และควรมีวิชาแกน ได้แก่ การติดต่อสื่อสารทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่มีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจ [7] นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานภายใน ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาเพื่อสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยมุ่งเน้นความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับบัณฑิตในประเทศสมาชิกอาเซียน [8] และจากความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี ให้ความสำคัญกับการเตรียมบุคลากร/แรงงานให้มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน [9] ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญโดยกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีศูนย์ภาษาที่ได้มาตรฐานสากลทั่วประเทศ ส่งเสริมให้ประชากรได้รับการฝึกอบรมโดยรัฐบาลรับภาระค่าใช้จ่ายหรือให้ภาคเอกชนสามารถนำค่าใช้จ่ายมาลดหย่อนภาษีได้

ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญและถือเป็นยุทธศาสตร์หลักของชาติด้านการศึกษา คือ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาชาติอย่างมีทิศทางและ

ต่อเนื่อง หลายประเทศในโลกและรวมถึงประเทศที่ใช้เป็นกรณีศึกษา พบว่าปัจจัยเด่นที่ประสบความสำเร็จต่อการพัฒนาการศึกษา คือ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศและความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบกับปัญหาการเมืองซึ่งทำให้สูญเสียโอกาสการพัฒนาและการขับเคลื่อนการศึกษาของชาติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลกระทบกับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ถึงปี พ.ศ. 2556 ประเทศไทยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรวม 12 คน การดำเนินนโยบายการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับรัฐบาลและรัฐมนตรีที่รับผิดชอบแต่ละสมัย ซึ่งมีผลกระทบต่อความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายการศึกษาของประเทศ ดังนั้นการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศควรกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติทุกๆ 5 ปี ที่จะต้องมีการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีกลไกการกำกับติดตาม และประเมินผล อย่างเป็นระบบทุกปี

5. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office for National Education Standards and Quality Assessment, (Public Organization), Result of third round of external quality assessment in fiscal year 2011, *Booklet ONESQA*, August. 2012.
- [2] QS Top Universities. 2012, Nov.16. *QS Asian University Rankings* [Online]. Available: <http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2012?page=4>
- [3] The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, *Executive Summary*:

- PISA 2009 assessment of reading, mathematics and science*, Bangkok: The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology.
- [4] Srinakharinwirot University, *Royal guidance in Honorary Degree and diploma Ceremony for College of Education and Srinakharinwirot University 1959-2008*, Bangkok: Grid design and communication, Ltd., 2009.
- [5] W. Chan Kim and Renée Mauborgne, *Blue Ocean Strategy: How to Create Uncontested Market Space and Make Competition Irrelevant*, Boston: Harvard Business School, 2005.
- [6] Office of the National Economic and Social Development Board, *The Eleventh National Economic and Social Development Plan B.E. 2555–2559 (A.D. 2012 - 2016)* Bangkok, 2011.
- [7] Office of the Education Council, *Revised National Education Plan B.E. 2552-2559*, Bangkok, Preak Wan Graphic, Ltd., 2010.
- [8] Office of the Higher Education Commission, *Thailand higher education strategy to prepare for ASEAN Community in a year 2015*, Bangkok, Bangkok Blog Part., Ltd., 2010.
- [9] National Economic And Social Advisory Council, *(Draft) Comments and suggestions regarding the readiness of Thailand to the ASEAN community*, With the philosophy of sufficiency economy, (Document duplication), 2012.